

מאת יקותיה

י"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה' - לובלין, פניה"ק ירושלים ת"ו - בראשות הגאון רבי מנחם יאנון שליט"א, תלמידו של מרן פוסק הדור בעל ה'שבט הלוי' זצוקלה"ה

משיחותיו של מורינו ראש הישיבה שליט"א

מה האיר במקדש חוץ מן המנוחה?

עמו, ומשמע שמדבר על איזה דבור ש'ה' דבר עמו בעת?

מה מיוחד בעדות המנוחה?

עוד קשה, מדוע נכתב בפרשתנו שוב על מצות הדלקת הנרות, הרי זה כבר נכתב בפרשת תצוה ובפרשת אמרה, ויש היה ראוי לפרש את סדר הדלקתה? עוד קשה במה שאמרנו חז"ל (שבת כב:) שגרות המנוחה הם עדות לכאי עולם ששכינה שורה בישראל, ומדוע זה נאמר דוקא על המנוחה, הרי גם עבודת הקרבנות ומעשה להם הפנים - עדות הם? עוד צ"ב מפני מה צריכה המנוחה לדלוש בשעות הלילה דוקא כמ"ש "מערב עד בקר".

בפרשה הקודמת, פרשת נשא, מדבר על הנשיאים שהקריבו את קרבנותיהם, והעולם מתקשה: מדוע התורה מאריכה לפרט בכל נשיא ונשיא מה היו מעשי קרבנותיו, לכאורה היה אפשר לכתב את סדר הקרבנות ואפן הקרבנות, ולפרט פעם אחת שפיוצא בזה עשו כל הנשיאים?

אימתי דבר ה' עם משה?

והנה בסוף פרשת נשא כתוב "ובכא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו", ופרש"י שמשה לא נכנס לקה"ק רק בדרך לקה"ק כבר יצא אליו ה' ודבר עמו, בשני רעים היוצאים זה לקראת זה, והאבן עזרא (סוף פ' פקודי) חולק ומפרש שמשה נכנס לתוך קה"ק כמו שמשמע מהרהר פסוקים ויש דבר עמו ה', ולכאורה קשה שפסוק זה היה ראוי להכתב קדם לפרשת הנשיאים מיד אחרי שכתוב על הקמת המשכן?

עוד צ"ב, מה פרוש הפסוקים "ובכא משה אל אהל מועד לדבר אתו... וידבר אליו", שבוה נסתמה הפרשה ולא התבאר מה דבר

משל - סעודת המתנות!

ושח עמו איזה סוד, בשכלם שומעים את קולו של המלך, אך לא מכינים את תוכן דבריו עם עבדו הנאמן, ויצא המלך והעבד כשאף אחד לא יודע כלל מה היה הפסד ביניהם.

גדלת השמלות!

ואז המלך אמר לעבדו לעיני כלם: גש לשר החשוב שלי היושב בפנת ההיכל ותגלה לו את הערכתי אליו, העבד עשה את מצות המלך ונגש לשר והגביהו מעלה ואמר לכלם: ראו, זהו האדם אשר בו בחר המלך להיות השר החשוב שלי, מפני נאמנותו הגדולה אליו, ואז כלם שרו לו והכניסו המלך לתדרו, וכלם ידעו ששם המלך מתועד עם שני נאמניו.

השר החשוב אינו נחשב...
ויש להסביר ע"פ משל למלך גדול שבפשו להכניס את שריו ועבדיו אהוביו לתוכני היכלו ולהשביע עיניהם מאוצרותיו הנגזרים. בשבא להפגם, הכניסם השר המיוחד של המלך להיכל, והראה להם את אוצרות המלך הגדולים, ויקר בזה את שם המלך עד שכלם העריכו עיניו את המלך מאד מאד, ואז הופיע המלך וישב לסעד עמוהם סעודה נפלאה שהכין השר הזה לכלם, ובה נתן כל אחד מהם מתנה למלך, אבל דוקא השר החשוב הזה בעצמו ישב בצד והמלך לא התייחס אליו כלל, ואף לא קבל ממנו את המתנה שהכין לו, ויהי לפלא בעיני כלם.

וקולו אינו נשמע...

בתם הפעודה קרא המלך לעבדו האהוב ביותר ונכנס עמו לחדר הפנימי לעיני כלם

ושם המלך אמר לשר: רציתי לבדוק אותך האם אתה נאמן אלי באבותיה, ולכן נפיתי

תוכן הגליון

- א. מה האיר במקדש חוץ מהמנוחה?.....
- א. מתיקות הניסים - ספור.....
- א. משל - סעודת המתנות.....
- ב. מתיקות שיח.....
- ב-ג. מיני מתיקה לילדים.....
- ב. נמשל - עוצם אהבת ה' לעמו ישראל.....
- ד. לקח מתוק - מתיקות השפלות.....
- ד. מתיקות נוסחאות התפילה.....

מתיקות הנסים - ספור

הרצחת וגם ירשת! - שם נפלת!!!

בימי בין הזמנים של חדש מנחם-אב של שנת תשע"ב, נסעתי לנופש בצפון הארץ יחד עם משפחתי. באחד מן הימים, בשכונת לביהכנס' לתפלת מנחה ומעריב, התישב לידי יהודי נשי. כשהסתמך תפלת מנחה שאכלתי את היושב לצדי מי הוא ומהיכן הוא, והוא החל לספר לי את ספור חייו:

נולדתי בגרמניה בשנת תרפ"ה, אבי ז"ל היה עובד בלטוש יהלומים והיה עשיר גדול. התגוררנו בוילה גדולה ומפארת בשמסביבה היתה גינת-מחמד גדולה. כשהחלו הסנקציות על פתי המקלחה של היהודים ע"י הנאצים האוירים, פנה אבי לשכנו הגוי שעסק בקבלנות בגיה והיה ידידו משכבר השנים, ובקשו לבנות לו דירת מסתור תת-קרקעית תחת אדמת הבית והגנה שלנו.

השכן שהיה זריז בנה את הדירה תוך זמן קצר, כשהכניסה היחידה לדירה זו היא מתוך הבית, כך שאי אפשר להכניס כלל בדירה זו. וישם החביא אבי את כל ממונו שהוציא מידית מהבנקים, וגם יהלומים רבים, והשאיר מעט יהלומים בבית מלאכתו לעסק בהם בעבודתו, והתפנו לקנס "חבי כמעט רגע עד יעבור זעם", אלא שאז הזעם לא "עבר" אלא 'התגבר'...

כשהחלה השואה האיומה, היתה לנו דירה זו למחסה ולמסתור, וידדנו להתחבאות שם. המותח היה נורא כשקולות מטוסים ותותחים של האויבים מעל ראשנו, אבל זאת היתה נחמתנו, שאנו נמצאים בדירת מסתור שאיש אינו יודע על קיומה, מלבד השכן הגוי שבגארה, ועליו סמכנו והתפללנו שלא יתפתה לגלות את מקום המסתור שלנו. אך עד מהרה התהפכה תקנתנו לתונה, כשביום בהיר נשמעו דפיקות רועמות בדלת, וכשנפרצה הדלת התגלו לעינינו חמשה אנשי 'אס אס' שמאחוריהם נצב לו השכן הגרמני עם חיוך שטני בפרצופו, כשהוא מספר להם על המותרש בדירה, על האנשים שנמצאים בה, ועל הרכוש שבתוכה, ואז לכול עינינו הם ירו באבי למות! ה' יקום דמו. את אמי, אותי, ואת אחי ואחיותי לקחו למחנה הרבני 'מאוסהאוזן'. לאחר כמה חדשים לקחו חלק גדול מאנשי המחנה למשורפות כשכל משפחתי ביניהם, רק אני נותרתי לבדי בחיים מקל משפחתי, ה"ד".

בנסים עצומים שלא המקום לספרם בעת שרדתי את

המשך בעמוד ב'

רבונו של עולם, וננו לאהב אותך בכל לבנו נפשנו ומאורנו, כמו שאהב אותך כל אחד ואחד מישראל בלי שום הבדל בין אחד לחברו, שעל כן מפרטים קרבתנו כל נשיא ונשיא בפני עצמו, להראות את חבתם ושכלם שיום לפניך, כך נזכה אנו לאהב אותך בכל העתות בין בעת שמחה ובין בעת צער חיו.

אנא ה', וננו לעין טובה, לב נשבר וענוה באהרן בכהן, שכשראה שאינו זוכה להביא קרבתנו על שבטו כמו הנשיאים, לא קנא בהם כי הרגיש עצמו כאלו באמת אינו ראוי להביא קרבן על שבטו מפני שאינו הגון חיו, ומקדח נחלשה דעתו שמה עבר על רצונה והלב נשבר הנה שהיה לו העלה לפניך נחת ורחם יותר מהקרבת הקרבתנו, כי כל עקר הקרבן הוא הרוח הנשברה, כמ"ש "ובחי אלקים רוח נשברה".

ובזכות זה נתת לאהרן את אבני החושן שנייהם על לבו, מפני שהיה לו לב טובה ועין טובה על כל אחד מישראל, ונתת לו את מצות הדלקת המנוחה, ששבעת נרותיה מכוניס בנגד שבעת רועי ישראל, ובה נאמר על אהרן מלמד שלא שנה, כלומר שלא נעשה שנוי ורשם של נאווה בלבנו מקד, וגם שלא שנה את חנר המכון בנגדו לעשותו יפה משאר הנרות שכנגד שאר הרועים.

אנא מלך חנון ורחום, וננו לרחם על נשמתו ולבקש ולהתחנן לפניך על רוחניו, כמו האנשים שהיו ממאים לנפש אדם, ובזכות ששאלו "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעמדו", לכן חרשית להם את פסח שני שזהו חדוש עצום שהדש אחרי פסח אפסר להקריב את קרבן פסח, וכל זאת בזכות שהם בקשו מזור לנשמתם לכל יגרעו מפעלה זו.

אבינו שבשמים, קדש את שמך בעולם וגלה את אהבתך לעמך ישראל, בכך שתבדיל אותנו מכל האמות ותטיב לנו בכל מיני טובות, ולא גרע משום צרה וצוקה, כמו שפרסמת את שמך בעת שהלכנו ישראל במדבר, ועמוד האש האיר בלילה, וכל העמים ראו זאת וספרו לבניהם שזה האיר המיוחד שלך שהפכת להם את המדבר לארץ טובה שבה אתה מכלכלם קמו, במים, בגדים וכל טוב, ועשיתם מאנשים פשוטים לממלכת כהנים המשרתים אותך בכל עת.

אותך שהתנבות בכך שאחרי שהכנת את כל הפעודה הושבתיה בצד בלי שום כבוד ולא התרעמת על כך כלל, וראיתי שאתה נאמן אלי, ואז הוא הכנים אותו לאוצרו והוציא לו אבנים טובות ואמר לו: אלו האבנים הטובות שסבך כבש ממלך פלוני שהיה מפרסם בעולם.

בגד הסמור...

המלך עשה מהם בגד לאותו שר חשוב ואמר לו: מעתה בכל יום תפנס לביתי רק עם הבגד הזה, ומכיון שפכר נהיה לילה הביא לו המלך מנורות מיוחדות והורה לו להוציאם החוצה ולהדליקם שם וגילה את רצונו להמשיך עתה את הפעודה אע"פ שהיא כבר נגמרה, וכשיצא השר החוצה רק האבנים הטובות שעליו בעצמם עשו אור גדול מאוד ואמר לכלם עכשו המלך רוצה להראות את טוב לבו אליכם ולהשיב לכם על המתנות שהבאתם לו כפל כפלים, ולכן הוא בעת ממשך את הפעודה.

אחרתם את המועד...

לפתע שומעים התקהלות של אנשים רבים שעומדים מתחת לארמון ובקשו להפנס. שומרי הסף לא הרשו להם להפנס, כי הבינו שפכר נגמרה הפעודה, ומענו שזהו בזיון למלך שהם יבואו אליו באהור, אבל השר ועבד המלך אמרו להם: הנה המלך הוציא את המנורות הללו פי רצונו להמשיך את הפעודה מאהבתו הגדולה אלינו, ונעמדו ושמעו את דברי האנשים שבהוין שאמרו:

מנורת הלילה...

בשהלך העבד לספר זאת למלך, מיד אמר המלך בשם שהדלקתם את המנורה בחוץ, כך אני מדליק את המנורה שבביתי שיאירו שתי המנורות גם בלילה, כדי שתמיד תהיה השמחה הזו שלי בכם - דלוקה, והאנשים הללו שבהוין בשבילם הדלקתי את המנורה בלילה, להם צפיתי וחפיתי, ואמנם אתם לא ראיתם את הקשר בין אלו שהביאו לי מתנות לבין אלו שלחמו בעבורי, אבל אצלי שניהם קשורים מאד, ואהבתי לשניהם גדולה מאד, לכן בודאי תכניסום לארמוני.

מכיון שראה המלך שיש לו כל כך הרבה נאמנים, יצא אליהם עם כל פלי שיר ונתן לכל אחד מהם מתנה גדולה, ויצא עמהם לשוקים ולרחובות והודיע לכלם שהם אהוביו ונאמניו, והמשיך והסתובב עמהם במדינות האויבים שהם לחמו בהם, והראה להם את הנצחונות שעשו בהם, והשכי ששבו מהם, וצוה להגביה את השר הנאמן ואת כל האנשים הלוחמים שהצילו את אנשי המלך מהשבי.

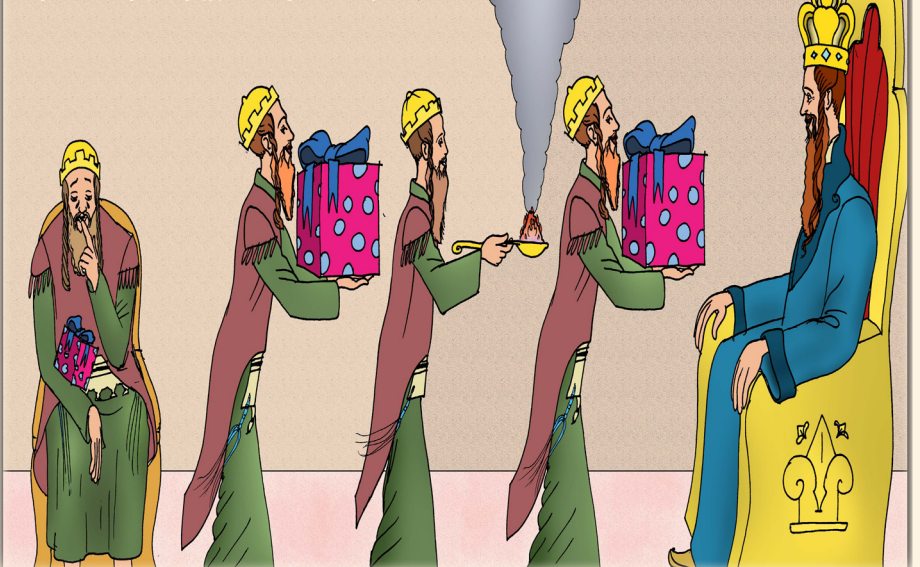
מיני מתיקה לילדים

עבד המלך מכנים את השר העלוב לחדר המלך, ושם מעטרהו המלך באבנים טובות שקבלם מסב השר, שלח בנאמנותו למען המלך.

החסבר המלא - נמצא בתוכן הגיליון

המלך סועד עם כלם ומקבל מהם מתנות, רק לא משרו הנאמן העלוב מכה.

כל ימי התפתח הללו לשאני חי וקיים, ובתם המלחמה, רציתי לשוב לבית הוריי, ולחזור ולהרגיש את הטעם של המקום בו גדלתי. לאחר טלטלות רבות הגעתי לבית, ולשמחתי ראיתי אותו עומד על תליו בבתחלה. מיד נגשתי ללכת ופתחתי אותה. ואז לתדהמתי הרבה גיליתי שאותו שכן רשע שמסר אותנו לנאצים ימ"ש, השתלט על בית הוריי וגר שם עם משפחתו להנאתו. פשהוא הבחין כי הוא שסה בי את כלבו האימתני ומיד ברחתי כל עוד נפשי בי.

מגעגועי הגדולים להורי ולמשפחתי לא יכלתי להבדל מהשכונה הזו, לכן חפשתי דירה סמוכה ושכרתי אותה, ושם התגוררתי, כשיום יום הייתי עובר ליד בית הוריי בשלבי שותת דם על מעשיו של הרוצח האכזרי הזה שקיים יצחתי וגם רשתי.

לידי בא לגור שכן יהודי, גם הוא נצול שואה, שעמו הייתי יושב מדי יום בביתי, ויחד היינו מתחזקים באמונה, אחרי שעברנו שנינו את התפת הנוראה, והתקיים בנו גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי", והיינו מתנחמים בהקרת הטוב לה' שפדה נפשנו והצילנו מקמות לחיים, ובכך נתקם בנו: "שכסד ומשענתך הקוה ינחמני", והיינו גם לומדים בקביעות פרשת שבוע עם רש"י.

באותו יום למדנו את פרשת משפטים, ובהגיענו לפסוק העוסק ברוצח בשגגה: "ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינום שמו", ראיתי לראשונה את דברי רש"י שאומר: "במה הכתוב מדבר? בשני בנ"א, אחד הרג שוגג ואחד הרג מזיד ולא היו עדים בדבר שייעידו, זה לא נהרג וזה לא נלה! והקב"ה מזמנו לפנדק אחד - זה שהרג במזיד וישב תחת הסלם, וזה שהרג שוגג עולה בסלם ונופל על זה שהרג במזיד והורגו, ועדים מעידים עליו ומחייבים אותו לגלות. נמצא זה שהרג בשוגג - גולה, וזה שהרג במזיד - נהרג".

הדבר הזה עורר את לבי מאד לאמונה בה', שכל הנעשה בעולם משגח בהשגחה מדקת. פמוכן הדברים נגעו ללבי ביותר לאור השואה האיומה שעברנו, שבה נרצחו הורי וכל אחי ואחיותי. בתם חלמוד לא סר ממני הרשם הגדול שנוצר בלבי, ועמדתי בפנת ביתי והתעוררו בלבי רגשות רחמים גדולים על משפחתי, ועל עצמי שנותרתי כערער בערכה, ובקשתי מה' השופט הגדול שישפט את הנאצים הרוצחים האורזים, ובפרט את השכן ה'מוסר', וכמוכן את אותם שפגעו במשפחתי ונרצחו נפש ללא עול בכפם, וכך בביתי - במו לבי כשעה תמימה. בתם השעה הרגשתי שתפילתי נתקבלה.

באותו יום בשעות הערב נשמעו בשכונתנו צווחות וקולות המעידות על אסון. יצאתי מבהל מביתי והלכתי עם הקמון לאזור האסון, ואז הפתעתי לראות את מעשי ה' בי גדולים ונוראים הקוה... מה ארע? היה זה לא פחות מבית הוריי הגדול ביד הגוי הרשע - תקרת הידירה התת-קרקעית התמוטטה תחת רגלי הגוי ומשפחתי ששהו בידירה העליונה, כשההריסות וכל הרהיטים התמוטטו עליהם, וקלם נמחצו שם למות! מה גדלה שמחתי בראותי את גדלת ה' שקבל את התפלה שהתפללתי בצרה יום זה שעוד לא משה מזכרונני. ראיתי בחוש את מה שלמדתי ברש"י שכל מעשי ה' הם אמת וצדק, שעכשו התברר לי למפרע, שהצער הזה שנלקחה ממני דירת הורי היה לטובתי השלמה, כדי שלא אמות שם ח"ו. ודוקא הגוי הזה, שעל ידו נשפך דמם של הורי ומשפחתי, שם נתבע דמם מידו, והוא ומשפחתו מתו במיתה משנה בדיוק באותו מקום שמסר את משפחתי להריגה.

אבל בזה לא נגמר הספור... מיד הגשתי 'עתירה' לשלטונות והוכחתי את בעלותי על המקום פירוש להורי. בחסד ה' לאחר כמה דיינים נתקבלה תביעתי והמקום חזר אלי. הבאתי פועלים שיפנו את ההריסות ובינתים נגשתי למקומות שזכרתי שבהם החביא אבי את כספו. להפתעתי נובחתי לראות שברבים מהם לא הבחין הגוי כלל, ולקחתים לי והיו לי לשלל. אחר כמה שנים זכיתי לעלות לארץ ישראל, ובאתי במזוט בבירת הנשואין, וכשחשתיני את ילדי עמדו לי כספים אלו לחתנם בכבוד ובקלות. ע"כ ספר לי אותו זמן.

בברכה, מ. כליין ב"ב

פרשת המנוחה לפרשת הנשיאים, ופרש: מפני ששפרא אהרן את הכיבותם של הנשיאים, בפרט בכך שה' מונה ומפרט את קרבנו של כל נשיא ונשיא מחיבותו הגדולה אליהם, ואהרן עצמו הוא הקריב את קרבנותיהם, שהרי מקבלה ואילך מצות כהונה, והוא בעצמו לא זוכה להביא שום קרבן על שבטו לפני ה', ולכן דוקא כאן כתוב "ובבא משה" כי גם את הדבר הזה רואה אהרן שמושה זוכה ולא הוא, וכמו שפרש"י "וידבר אליו" - ולא לאהרן.

אהרן מתמן את מדת הסבלנות!

וע"פ סוד, אהרן הוא משרש נשמת קון שנאמר עליו "ואל קון ואל מנהתו לא שעה" - ה' לא שמע לתפלתו רק לפי שעה' כדי לנפשות אם יקנא בהכל אחיו שמנהתו נתקבלה. אף לא עמד בפניו ופניו נפלו מכה, וכך בא לידי רציהה. ועתה אהרן מתמן את חטאו בכך שמושה אחיו הקמן הוא רועה ישראל הגדול במעלה ביותר והתורה מעידה על אהרן שלא קנא בו כלל, ולהפך היתה לו עין מוכה עליו, כמ"ש "וראך ושמוח בלבו".

חשיבות הקרבן ברוח נשברה...

ותמא קון נתמן ביותר בשעה זו שכל הנשיאים זוכים לקרבת ה' גדולה שכזאת להקריב קרבנות, וד' מנלה אליהם חבה גדולה, ואלו אהרן לא זכה להביא קרבן, וחלשה דעתו מכה וזו היתה הנחת רוח הגדולה לפני ה', כי רוח נשברה חשובה יותר מכל הקרבנות, וכל החשיבות של הקרבן עצמו היא רוח נשברה, כמ"ש "וכחי אלקים רוח נשברה", וכתוב "לב נשבר וגדלה אלמים לא תבוח".

חלשות הדעת אמתית...

ובדאי אין לפרש זאת שאהרן קנא ח"ו, כי בודאי לא היתה לו שום קנאה מפני שהרגיש את עצמו שהוא באמת שפל שאינו ראוי להקריב קרבנות

הנמשל הוא, שפפרשת הנשיאים ה' מלכנו הכנים את כל השבטים לתוף היכול שיהיו בגדלתו ובחסדיו דרך הקרבנות, שדרך איבריהם רואים את החסדים הרבים שבאבריו הנשיאים. ומהאבה ה' לכל אחד משבטי ישראל, הוורת התורה ואספרת מחדש מהו קרבנו ומעשיו של כל אחד ואחד מהשבטים, כאב ששמה ומספר ממתנה שהביא לו בנו בפרומוטו, כך ה' מנלה את אהבתו לכל שבט ומראה בזה גם שכלם שוים לפניו באהה.

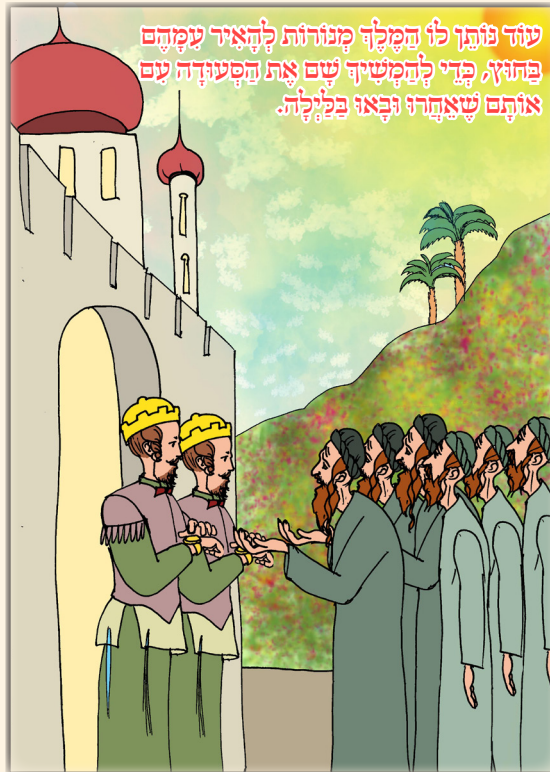
אהבה אחר אהבה...

ועל פן אנו מברכים 'אהבה רבה' ו'אהבה עולם אהבתנו', כי ה' אוהב אותנו אהבה גדולה ואהבה תמידית גם כשלא התנהגנו כשורה, ואחרי שמברכים ברכה זו אומרים בקריאת שמע: "ואהבה את ה' אלקינו", כי אחרי שגילינו שה' אוהב אותנו מאד, עתה אפשר לתבע מהאדם שאה הוא ישיב אהבה מלבו לה'.

ואומרים "ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם", בכל לבבכם וזוהי התפלה שהיא עבודה שכלל, ובכל נפשכם הם הפונות שיש לכוון בעת הנחת התפילין להודות על כל מערכות הגוף ועל הדם שבו תלוי נפש האדם.

ובסוף פרשת נשא כתוב שה' קורא למשה והוא נכנס לביחמ"ק וה' יוצא לקראתו מקה"ק ומדבר עמו, וקול המלך ה' נשמע לעם ואינם מבינים מהם הדברים (רש"י) ולפי האבן עזרא משה רבנו נכנס לתוף קה"ק.

ועתה יובן כס"ד מודע כתובים פסוקים אלו של "ובבא משה אל אהל מועד" לאחר מתנות הנשיאים ולפני פרשת בהעלותך ולא לפני כן בהקמת המשכן, וכן מה פרוש המלים "וידבר אליו", שהדברים שה' אמר למשה הם הדברים הכתובים מיד בפרשה הסמוכה פרשת בהעלותך, וכבר התמשה רש"י מודע נסמכה

כנשיאים, וחשוב: 'אמנם ה' בחר בי בתחלה לכהן לפניו, אבל יתכן שעבדו הוא מאם בי, וזו היתה חלישות דעתו, כשהבין שכנראה אינו עושה רצון ה' פראוי, שלכן אינו ראוי להקריב קרבנות, ואז באה פרשת בעלזותה שבה ה' מלכנו אומר לאהרן, שלך גדולה משלכם כי עמדת בנפיון הענינה שנפיתיה, וה' מדבר מפניו כדי שכלם ילמדו מפניו.

ולפי' מוכן היטב מודיע נכתבה כאן שוב פרשת המנוחה, כי ה' אומר למשה אני הפין פעת לדבר אתה על אהרן אחיך הגדול ועל מצות המנוחה המיוחדת לו, כי יש לו לב טוב מאד שאינו מקנא באה אהרן, ורצוני שפמנו ילמדו כל בית ישראל מודות טובות.

והמנוחה מצותה שתדלק מערב עד בקר להראות שה' שמה בנו ושומו עלינו גם בזמני הגלות החשך והחילה, ואכן בימות הגלות יש לנו זכר למנוחת המקדש – את נרות חנכה, הנדלקת לאחר צאת הבוכבים.

עבודות המקדש מזכירות את אברהם אבינו...

וה' נותן לאהרן הישר הנאמן את אבני החשן המאירים אף הם מלבד המנוחה את ביהמ"ק, שיציקם תמיד על לבו כדי שיזכר ע"י תמיד באבן הפוכה שהיתה על לבו של אברהם אבינו, שכל מי שראה אותה היה מתרפא (כ"ב טז). וה' אומר לאהרן: אתה צריך לשאת עליו את האבנים הללו כמו אברהם אבינו, שפיתו היה בביהמ"ק שהרי הפהונה עברה אליו משם סבו (וידם לב), והוא הביא את ה'אבנים הפוכות' לה' בפולחנות שערך עם נמרוד וארפעת המלכים למען הש"ת, את כל זה אני רוצה שאתה אהרן תראה לכל ישראל ע"י אבני החשן שעל לבך, וע"י שבעת נרות המנוחה שתדליק, כי ה' הנרות הללו הם כנגד ה' הרוגים, ונהגם שדוד עוד לא היה אבל רועי ישראל ידעו עליו כמו שנתנבא יעקב "לא יסור שכט מיהודה", ותדליקם בחוץ כדי שכלם יראו זאת, וזה יהיה עדות לכל באי עולם – עדות לכל הבאים לעולם אחרי הפסח הגדול אברהם אבינו – אתה אהרן תעיד להם דרך המנוחה ולחם הפנים והשכינה השורה במקדש ע"י עבודתך – שהיה לישראל סכא גדול באברהם אבינו שהיה ענין (ושכינה) קשור על אהלו שהיה בביהמ"ק, ובכרחה בעשה (לחם הפנים), ונר דלוק מער"ש לער"ש (המנוחה).

שאלתם, וה' משיבו: מי הם שעסקו לעשות רצוני לכבד את בריותי? מיד אני יוצא לקראתם, ומעניק להם מתנה – פסח שני!

ובחמשוך מבאר שה' נוסע לפני מחנה ישראל בלוי שירת החצוצרות, כמו הפלף שהסתובב עם אהוביו ברחובות ובשוקים, כמ"ש "ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה'", שכל שכט היה נוסע עם הגלגל והשכטים היו מערבים ולא עומדים כל אחד לפי גדלו, כי ה' מראה בזה שכלם שווים לפניו ואין התנשאות לפני המקום.

וה' הסתובב עם האנשים הפמאים שעסקו בקבורת הנפטרים מישראל, והראה להם את המלחמות שערך עבדו בחראותו להם את האמוריים שהתחבאו בהרים ובקשו את נפשם וה' הדביק את ההרים זה לזה ומחצם לפנות, ודמם נשפך והתערב כמי הנחל לעיני כל ישראל.

ע"י התפלה מתחדשים מתננות...

וה' נותן לאנשים שפקשו "למה נגרע" מתנה חדשה – פסח שני, בזכות משה העני שלא השיב כלום מדעתו אלא בהכל נמלך בקונו, והבין משה שבה ראוי ביותר לשאול את דעת ה', כי הוא הבין שאם אדם מבקש מה' על רחמינותו, אזי אפלו שלא מניע לו ה' יתן לו, כי אם אינו מבקש דינו כמדת הדין, אבל מפני שהם בקשו למה נגרע, לכן הבין משה שבודאי ה' יחדש להם מתנה חדשה, וכך היה באמת.

יחפד מדבר לארץ וכת מן ודבש...

וכשה' הסתובב עם כלל ישראל עם עמוד הענן, זה פרסם את אהבת ה' לישראל, כי עמוד האש האיר כ"כ שכל האמות ראו זאת, כמ"ש (במדבר יד יד): "שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה... ובקעמד ענן אתה הלך לפניכם יומם ובקעמוד אש לילה", וכל ילד גוי שאל את אביו אם אמה זו כ"כ אהובה על אלקיהם, מודיע הוא מוליכם במדבר? ואז התברר להם מעשי ה' הנפלאים שנים "ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למצאי מים", שה' בכונה תחלה מוליכם במדבר להראות את גדולתו ואת אהבתו ותפתו לעמו, שבראין ציה הוא נותן להם מן ומים וכל טוב, ועשאים מאנשים פשוטים לעם הנבחר – לממלכת כהנים שמשמשים אותו.

1 ולא מבקש לשיטת ר"ע (סנה כה). שאנשים הללו היו מישאל ואלכפן הלויים שנטמאו בהתעסקותם בקבורת נדב ואביהוא, שלשיטתו ודאי שהם הונפו, שהרי גם הם לויים, אלא אף לשיטת ר"י הגלילי ורבי יצחק שהיו אלו אנשים אחרים שהתעסקו בארצו של יוסף או כמת מקוה, גם הם בבכיל הונפו פמבאר.

למה מתוק - מתיקות השפלות

מי הוא חמיו? פמר בושי שחור העוה, שהרי על בתו של יתרו נאמר "אשה כשית", שפך כשיראו את השפלות של משה שאשתו וחמיו אנשים שפלים, לא יקנאו בו.

מתיקות גסקאות התפלה...

תפלה אישית!

וזה מלמדנו שכל אחד מישוראל יש לו את התפלה השיכת לשרש נשמתו, ואע"פ שאין תפלתו של זה בתפלתו של זה, כלם שווים ורצויים לפני ה'. ומזה צריך ללמד, שלא די להתפלל את גסח התפלה המתקנת לנו מאנשי כנסת הגדולה, אלא על כל אחד להוסיף את התפלות האישיות שלו לפי צרכיו ועניניו (עי' ע"ז ח. סוטה לב).

שיזפה להוציא תכלת למצות ציצית מהים שבהלקו, שבט יהודה מתפלל שיצאו מזרעו מלכים הגונים ההולכים בדרך ה' באמת; שבט בנימין מתפלל שיהיה המצובח בחלקו בשלמות (יומא יב); שבט דן מתפלל שיצאו מזרעו דינים ת"ח הנוקמים ונוטרים כנחש (שבת סג), לדון את העם פראוי ולהעמידם על האמת; שבט נפתלי מתפלל שיזכה להשתמש בטבעו הדומה לאילה שלוחה להיות שלוחה דרבנן, וכן ע"ז הדרך שאר השבטים.

יש לפרש מפני מה פרטה התורה את קרבנותיהם של כל נשיא ונשיא בפרוטרוט? מפני שהקרבנות הם כנגד התפלות (ברכות כו); והפרוט הזה הוא מפני שאמנם כל שבט הקריבו בפעל את אותו קרבן עם אותן עבודות, אבל אין כוונתו של זה בכונותיו של זה, כי לכל אחד יש את התפלה השיכת לצרכיו שלו:

שבט אשר מתפלל על השמן שבהלקו, שיזפה להאיר עמו את המנוחה וכו'; שבט זבולון מתפלל